

AZ OLVASÁS-SZÖVEGÉRTÉS ONLINE DIAGNOSZTIKUS ÉRTÉKELÉSÉNEK TARTALMI KERETEI

Szerkesztette:

Csapó Benő • Steklács János • Molnár Gyöngyvér

OKTATÁSKUTATÓ ÉS FEJLESZTŐ INTÉZET

Az olvasás-szövegértés online diagnosztikus értékelésének tartalmi keretei

AZ OLVASÁS-SZÖVEGÉRTÉS ONLINE DIAGNOSZTIKUS ÉRTÉKELÉSÉNEK TARTALMI KERETEI

Szerkesztette

Csapó Benő, Steklács János és Molnár Gyöngyvér

Oktatóskutató és Fejlesztő Intézet
Budapest

Diagnosztikus mérések fejlesztése
Projektazonosító: TÁMOP 3.1.9-11/1-2012-0001

Szerzők:

Adamikné Jászó Anna, Csapó Benő, Füz Nóra, Hódi Ágnes, Józsa Krisztián,
Kiss Renáta, Molnár Gyöngyvér, Nagy Zsuzsanna, Nyitrai Ágnes, Ostorics László,
Steklács János, Szenczi Beáta, Tóth Dénes, Zs. Sejtes Gyöngyi

A kötet fejezeteit lektorálta:
Dombi Alice, Nikolov Marianne

© Adamikné Jászó Anna, Csapó Benő, Füz Nóra, Hódi Ágnes, Józsa Krisztián,
Kiss Renáta, Molnár Gyöngyvér, Nagy Zsuzsanna, Nyitrai Ágnes, Ostorics László,
Steklács János, Szenczi Beáta, Tóth Dénes, Zs. Sejtes Gyöngyi,
Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, 2015

ISBN 978-963-19-7935-0

Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet
1143 Budapest, Szobránc utca 6–8.
Tel.: (+36-1) 235-5508
Fax: (+36-1) 235-7202

A kiadásért felel: dr. Kaposi József főigazgató
Felelős szerkesztő: Vészits Péterné
Műszaki szerkesztő: Kóródiné Csukás Márta
Nyomdai előkészítés: Fábián Zoltán
Raktári szám: NT-42700
Terjedelem: 30,03 (A/5) ív
Első kiadás, 2015

Nyomda: Duna-Mix Kft., Vác
Felelős vezető: Szakolczai Lóránt ügyvezető igazgató

*Reading furnishes the mind only with materials of knowledge;
it is thinking that makes what we read ours.*

*Az olvasás csak a tudás anyagát halmozza fel az elménkben;
a gondolkodás az, ami a tudást a sajátunkká teszi.*

John Lock

Tartalom

Bevezetés (<i>Csapó Benő, Steklács János és Molnár Gyöngyvér</i>).....	11
---	-----------

1. *Steklács János, Molnár Gyöngyvér és Csapó Benő:*

Az olvasás-szövegértés online diagnosztikus mérések tartalmi kereteinek elméleti háttére	15
---	-----------

1.1. Az olvasás, szövegértés fogalmának, jelentőségének változása az elmúlt évtizedekben	15
1.2. Az olvasás-szövegértés online diagnosztikus mérése.....	18
1.3. Az olvasás-szövegértés dimenziói	20
1.4. Az olvasás-szövegértés dimenzióinak elméleti háttére	22
1.4.1. Az olvasás-szövegértés alkalmazási dimenziója	25
1.4.2. Az olvasás-szövegértés diszciplináris dimenziója.....	27
1.5. Irodalom.....	30

2. *Józsa Krisztián, Kiss Renáta, Nyitrai Ágnes, Steklács János, Szenczi Beáta és Tóth Dénes:*

Az olvasás-szövegértés pszichológiai dimenziójának online diagnosztikus értékelése	33
---	-----------

2.1. Az olvasás pszichológiai dimenziójának mérése az 1–2. évfolyamon	35
2.1.1. Dekódolás.....	35
2.1.2. Mondatértés	48
2.1.3. Gondolkodási képességek	56
2.2. Az olvasás pszichológiai dimenziójának mérése a 3–4. évfolyamon	59
2.2.1. Dekódolás.....	59
2.2.2. Mondatértés	62
2.2.3. Gondolkodási képességek	68
2.3. Az olvasás pszichológiai dimenziójának mérése az 5–6. évfolyamon	73
2.3.1. Dekódolás.....	73
2.3.2. Mondatértés	76
2.3.4. Gondolkodási képességek	78

2.4. A helyesírás pszichológiai dimenziójának diagnosztikus értékelése	81
2.4.1. A helyesírás pszichológiai dimenziójának mérése az 1–2. évfolyamon	87
2.4.2. A helyesírás pszichológiai dimenziójának mérése a 3–4. évfolyamon	90
2.4.3. A helyesírás pszichológiai dimenziójának mérése az 5–6. évfolyamon	93
2.5. A fejlődési diszlexia diagnózisa	95
2.6. SNI-specifikus szempontok az olvasás mérésében, értékelésében	97
2.7. Irodalom	101

3. *Hódi Ágnes, Adamikné Jászó Anna, Józsa Krisztián, Ostorics László és Zs. Sejtes Gyöngyi:*

Az olvasás-szövegértés alkalmazási dimenziójának online diagnosztikus értékelése 105

3.1. Olvasás a digitális médiumban	106
3.2. A tudásterület szerkezete	109
3.3. Változás és folytonosság a tartalmi keretben	110
3.3.1. Szövegek	111
3.3.2. Feladatok	113
3.4. A szövegértő olvasás fokozatai	115
3.5. Feladatok fejlesztése az olvasás alkalmazási dimenziójának vizsgálatára – mi befolyásolhatja egy kérdés nehézségét?	118
3.6. A diagnosztikus értékelés alkalmazási dimenziójának mintafeladatai	120
3.7. Az olvasás alkalmazási dimenziójának online mérése az 1–2. évfolyamon	122
3.7.1. A szövegértés fokozatainak mérése az 1–2. évfolyamon	127
3.7.2. Digitális szövegek, 1–2. osztály	134
3.8. Az olvasás alkalmazási dimenziójának online mérése a 3–4. évfolyamon	136
3.8.1. A szövegértés fokozatainak mérése a 3–4. évfolyamon	139
3.8.2. Digitális szövegek, 3–4. osztály	154

3.9. Az olvasás alkalmazási dimenziójának online mérése az 5–6. évfolyamon	156
3.9.1. A szövegértés fokozatainak mérése az 5–6. évfolyamon	170
3.9.2. Digitális szövegek, 5–6. osztály	187
3.10. Irodalom.....	189
4. <i>Steklács János, Füz Nóra és Nagy Zsuzsanna:</i>	
Az olvasás-szövegértés diszciplináris dimenziójának online diagnosztikus értékelése	191
4.1. Az olvasás-szövegértés diszciplináris dimenziójának értékelése az 1–2. évfolyamon	194
4.1.1. A tankönyvszövegek megértésének értékelése.....	194
4.1.2. A szövegértés mérése hangos, értelmező olvasás során	224
4.1.3. Elektronikus tananyagok olvasása	225
4.1.4. Olvasási stratégiák	227
4.2. Az olvasás-szövegértés diszciplináris dimenziójának értékelése a 3–4. évfolyamon	233
4.2.1. A tankönyvszövegek megértésének értékelése.....	233
4.2.2. A tankönyvi szövegek formátuma és típusa	244
4.2.3. A szövegértés mérése hangos, értelmező olvasás során	256
4.2.4. Elektronikus tananyagok olvasása	257
4.2.5. Olvasási stratégiák	258
4.3. Az olvasás-szövegértés diszciplináris dimenziójának értékelése az 5–6. évfolyamon	262
4.3.1. A tankönyvszövegek megértésének értékelése	262
4.3.2. A szövegértés mérése hangos, értelmező olvasással	280
4.3.3. Olvasási stratégiák	282
4.4. Irodalom.....	285
Mellékletek.....	289
A kötet szerzői	331